MINISTERSTVO
PRÁCE, SOCIÁLNYCH
VECÍ A RODINY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

**INŠPEKCIA V SOCIÁLNYCH VECIACH**
Špitálska 4, 6, 8, 816 43 Bratislava

Číslo spisu: 32203/2026-M_OSKP
Číslo záznamu: 115061/2026

V Bratislave, 27. októbra 2026

# ROZHODNUTIE O POVINNOSTI PRIJAŤ NEODKLADNÉ OPATRENIE

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) podľa ustanovenia § 3 ods. 1 písm. a), ustanovenia § 7 ods. 1 písm. d), ustanovenia § 7 ods. 6 zákona č. 345/2022 Z. z. o inšpekcii v sociálnych veciach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 406/2025 Z. z. o príspevku na pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o inšpekcii v sociálnych veciach“) a podľa ustanovenia § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“)

**UKLADÁ**

**DOZOROVANÉMU SUBJEKTU**
podľa ustanovenia § 2 ods. 2 písm. a) zákona o inšpekcii v sociálnych veciach

**POSKYTOVATEĽOVI SOCIÁLNEJ SLUŽBY**

**„HARLEKÝN", Zariadenie sociálnych služieb Topoľčany, M. Závodného 2678/1, 955 01 Topoľčany, IČO 31825796**
(ďalej len „poskytovateľ sociálnej služby“ alebo „dozorovaný subjekt“)

povinnosť prijať neodkladné opatrenie na odstránenie zistených nedostatkov, pri ktorých možno dôvodne predpokladať vystavenie prijímateľa sociálnej služby, voči ktorému poskytovateľ sociálnej služby plní povinnosti podľa zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnych službách“), ohrozeniu života, zdravia, neľudskému alebo zlému zaobchádzaniu, a to:

1. **Pri poskytovaní sociálnej služby postupovať podľa ustanovení § 10 zákona o sociálnych službách - nepoužívať prostriedky obmedzenia voči maloletému prijímateľovi sociálnej služby [redacted] prijímateľovi sociálnej služby [redacted] ak nie je priamo ohrozený život alebo zdravie týchto prijímateľov alebo iných osôb a ani prostriedkami telesného obmedzenia, ktoré zákon o sociálnych službách nedovoľuje, osobitne (ale nie výlučne) mechanicky neobmedzovať ich voľný pohyb najmä spôsobom, ktorý im znemožňuje samostatné otvorenie dverí z vnútornej strany miestností alebo izby, v ktorej sú ubytovaní (napr. znefunkčnením dverí, odobratím kľučky, zavretím, zamykaním dverí), ktoré títo prijímatelia nevedia samostatne prekonať, IHNEĎ.**

2. **Maloletému prijímateľovi sociálnej služby [redacted] poskytovať takú sociálnu službu, ktorá svojim rozsahom, formou a spôsobom poskytovania umožňuje realizovať ich základné ľudské práva a slobody, zachováva ich**


1

**ľudskú dôstojnosť, aktivizuje ich k posilneniu sebestačnosti, zabraňuje ich sociálnemu vylúčeniu a podporuje ich začlenenie do spoločnosti podľa ustanovenia § 6 ods. 2 písm. a) zákona o sociálnych službách o sociálnych službách a zodpovedá požiadavke ustanovenia § 10 ods. 7 tak, že poskytovateľ sociálnej služby je povinný dodržiavať zákaz používania všetkých foriem telesných trestov a sankcií a používať len také výchovné prostriedky a metódy, ktoré akýmkoľvek spôsobom dieťa neponižujú, neurážajú, nezanedbávajú, vrátane nedbanlivostného zaobchádzania, alebo ktoré sa inak nedotýkajú dôstojnosti dieťaťa a neohrozujú jeho život, zdravie, telesný, citový, rozumový a mravný rozvoj, osobitne (ale nie výlučne):**

- **nepoužívať monitorovanie kamerovým systémom v obytnej miestnosti prijímateľov sociálnej služby, ktoré zasahuje do ich intimity a ľudskej dôstojnosti,**
- **poskytovanie sociálnej služby zorganizovať tak, aby bol prijímateľom poskytovaný náležitý dohľad, IHNEĎ.**

3. **Prijímateľovi sociálnej služby [redacted] poskytovať takú sociálnu službu, ktorá svojim rozsahom, formou a spôsobom poskytovania umožňuje realizovať ich základné ľudské práva a slobody, zachováva ich ľudskú dôstojnosť, aktivizuje ich k posilneniu sebestačnosti, zabraňuje ich sociálnemu vylúčeniu a podporuje ich začlenenie do spoločnosti podľa ustanovenia § 6 ods. 2 písm. a) zákona o sociálnych službách o sociálnych službách, osobitne (ale nie výlučne):**

- **nepoužívať monitorovanie kamerovým systémom v obytnej miestnosti prijímateľov sociálnej služby, ktoré zasahuje do ich intimity a ľudskej dôstojnosti,**
- **poskytovanie sociálnej služby zorganizovať tak, aby bol prijímateľom poskytovaný náležitý dohľad, IHNEĎ.**

## ODÔVODNENIE ROZHODNUTIA

1. Poverení zamestnanci Inšpekcie v sociálnych veciach ministerstva na základe poverenia na výkon dozoru podľa ustanovenia § 6 ods. 1 zákona o inšpekcii v sociálnych veciach č. 30/2026/SS_ZA z 20.02.2026 a jeho dodatku č. 1 z 23.09.2026 začali dňa 11.03.2026 u poskytovateľa sociálnej služby výkon dozoru nad dodržiavaním zákona o sociálnych službách pri poskytovaní sociálnych služieb. Predmetom dozoru je dodržiavanie povinností poskytovateľa sociálnej služby pri ochrane života, zdravia a dôstojnosti prijímateľa sociálnej služby podľa ustanovenia §10 zákona o sociálnych službách za obdobie od 01.06.2025 do 31.12.2025.

## K VÝROKU TOHTO ROZHODNUTIA

2. Dňa 19. 10. 2026 bolo pri výkone obhliadky priestorov poskytovateľ sociálnej služby zistené, že dve obytné izby v zariadení sú nepretržite monitorované kamerovým systémom so záznamom (výstup/záznam je možné vidieť na monitore u riaditeľky zariadenia, ďalej v miestnosti určenej pre sestry a počas nočnej služby záznam majú možnosť sledovať aj opatrovateľky na služobnom mobile). Tieto jednoposteľové izby sa nachádzajú v samostatnom oddelení prispôsobenom len na pobyt maloletého prijímateľa sociálnej služby [redacted] a prijímateľa sociálnej služby, pána [redacted]. Zároveň bolo zistené, že sú situácie/časové úseky, kedy sú prijímatelia zavretí/zamknutí v izbe a nemajú možnosť ju opustiť.

3. Prístup do vnútra tohto traktu je len z vonkajšieho prostredia a nachádza sa na konci budovy.

Je stavebno-technicky riešený vstupom do „centrálnej“ miestnosti, ktorá plní funkciu spoločnej herne a je nepretržite monitorovaná. V tejto spoločnej herni je denne v čase od 6:00 hod. do 22:00 hod. zabezpečená fyzická prítomnosť jedného zamestnanca, inštruktora sociálnej rehabilitácie, ktorý vykonáva priamy dohľad nad týmito dvoma prijímateľmi a poskytuje im pomoc v ich odkázanosti. Po 22:00 hod. sa zamestnanci v nočnej službe fyzicky v predmetných priestoroch traktu nenachádzajú, vstupujú do týchto priestorov výlučne v prípadoch, keď kamerový systém zaznamená rizikovú udalosť (napr. sebapoškodzujúce konanie prijímateľa). Z ľavej časti spoločnej herne nie je priamy vstup do obytnej miestnosti, ale prechádza sa cez priestor s nefunkčným bazénom a príslušným hygienickým zázemím. Z tohto priestoru vedú jediné vstupné dvere do obytnej izby maloletého prijímateľa [redacted] Z pravej časti sa z priestoru herne vstupuje priamo cez vstupné dvere do samostatnej obytnej izby prijímateľa [redacted].

4. Maloletý, 13-ročný prijímateľ sociálnej služby, [redacted], je prijímateľom sociálnej služby v špecializovanom zariadení od roku [redacted], má určený VI. stupeň odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby z dôvodu i ťažkej formy poruchy autistického spektra. Vstupné (bezpečnostné) dvere do izby prijímateľa sú z vnútornej strany opatrené tapacírovaným pevným povrchom a priezorom/oknom, bez možnosti uzatvorenia, či prekrytia (podľa zamestnancov prijímateľ odmieta akékoľvek zakrytie výrezu). Na vnútornej strane týchto dverí chýba kľučka, miestnosť je nepretržite snímaná kamerovým systémom. Dieťa je tak vystavené nepretržitému vizuálnemu dohľadu personálu. Dieťa tak nedisponuje potrebnou mierou súkromia, a to ani pri prezliekaní, odpočinku, či vyzliekaní si odevu v čase nepokoja. V izbe prijímateľa sa nachádza posteľ ukotvená k podlahe, skriňa bez dvierok upevnená k stene, žinenka, sedací vak a televízor. Dokument prijímateľa „Plán riešenia rizikovej situácie“ uvádza ako reakciu na deštruktívne správanie dieťaťa (ničenie dverí a rozoberanie predmetov) technické a priestorové úpravy, ako napr. výmenu poškodených dverí za dvere tapacírované, potreba výrezu na dverách bez možnosti zatvárania, odstránenie elektrického vypínača z izby, nedávať naspäť dvere na nábytku, pevné ukotvenie postele k podlahe. Tento plán, však ani v jednom bode neobsahuje ani neodôvodňuje chýbajúcu vnútornú kľučku na dverách obytnej izby a rovnako neobsahuje žiaden dôvod na nepretržitý kamerový monitoring izby. Taktiež ani v inom staršom dokumente sa nenachádza žiadna zmienka, či záznam o tom, že by obytná izba maloletého prijímateľa nemala mať z vnútornej strany kľučku, či aplikovaný iný systém možnosti otvorenia dverí, prípadne že by mala byť nepretržite monitorovaná kamerovým systémom. Podľa vyjadrenia zamestnancov aj v prípade rizikového správania, personál čaká, či sa prijímateľ neupokojí sám. Dieťa je tak v stave preťaženia, nepohody, či frustrácie ponechané v izolácii, pričom je **nútené zvládnuť krízu samé**, **bez akejkoľvek odbornej podpory**, často do momentu úplného psychického a fyzického vyčerpania. K upokojeniu dieťaťa tak často **nedochádza v dôsledku terapeutického, odborného vedenia, ale v dôsledku vyčerpania organizmu, či rezignácie**.

5. Prijímateľ sociálnej služby [redacted] je prijímateľom sociálnej služby v špecializovanom zariadení od roku [redacted] je zaradený do VI. stupňa odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby. Inštruktor sociálnej rehabilitácie uviedol, že **v minulosti** svojím správaním ohrozoval často personál a ostatných prijímateľov. Z analýzy Plánu riešenia rizikovej situácie prijímateľa [redacted] vyplýva, že dozorovaný subjekt na minimalizáciu rizík plynúcich z agresívneho správania prijímateľa prijal také opatrenie, že prijímateľ je **od 26.08.2019** ubytovaný samostatne v priestoroch rehabilitačného traktu. A **od toho času je aj nepretržite monitorovaný kamerovým systémom**. Výkonom dozoru však bolo zistené, že i v čase približne o 13:00 hod., keď sa prijímateľ nachádzal na svojej izbe a odpočíval, bol z vonkajšej strany zamknutý personálom. Ako dôvod zamestnanec uviedol, že má rád pokoj a občas sa stáva, že malolet [redacted] vchádza do jeho izby, čo ho rozruší. Inštruktor sociálnej

rehabilitácie uviedol, že keď chce pán [redacted] z izby odísť, osloví spoza dverí prítomného inštruktora sociálnej rehabilitácie, ktorý mu dvere odomkne. Prijímateľ je zamknutý na izbe aj počas noci. V dôsledku uzamykania obytnej izby z vonkajšej strany po 22:00 hod. má prijímateľ úplne zamedzený prístup k štandardnému hygienickému zariadeniu (toalete), ktoré sa nachádza v spoločných priestoroch traktu, v „bazénovej časti“. Poskytovateľ tento stav vyriešil umiestnením prenosného WC priamo do obytnej izby prijímateľa. Prijímateľ je tak v nočných hodinách nútený vykonávať svoje základné biologické potreby priamo v miestnosti určenej na spánok a odpočinok. Rovnako i tento intímny úkon prebieha za snímania kamerového systému, na monitore opatrovateliek v nočnej službe.

6. Z uvedených skutočností vyplýva, že **poskytovateľ sociálnej služby považuje uzamykanie priestorov, či samotných prijímateľov sociálnej služby a aplikáciu technických zábran (zamykanie, vybratie, odstránenie kľučiek) a z toho vyplývajúce obmedzenie prijímateľov za bežnú súčasť svojich denných postupov**, ako aj **za zvolenú formu starostlivosti a prevencie**. Poskytovateľ sociálnej služby týmto i preventívne usmerňuje správanie prijímateľov sociálnej služby a kontroluje ich pohyb. Uplatňovanie takejto praxe však predstavuje zásah do osobnej slobody a zároveň extenzívne obmedzovanie voľného pohybu prijímateľov sociálnej služby.

7. Zákon o sociálnych službách vo svojom ustanovení § 10 ods. 1 určuje pre poskytovateľa sociálnych služieb primárne zákonné pravidlo, a to pri poskytovaní sociálnych služieb v zariadení **nepoužívať prostriedky netelesného a telesného obmedzenia prijímateľa sociálnej služby.** Zákonnou výnimkou, možným odklonom od tohto pravidla, je situácia, ak je priamo ohrozený život alebo priamo ohrozené zdravie prijímateľa sociálnej služby alebo iných fyzických osôb. I vtedy je však možné použiť prostriedky obmedzenia prijímateľa sociálnej služby len na čas nevyhnutne potrebný na odstránenie priameho ohrozenia, pričom podľa ustanovenia § 10 ods. 4 zákona o sociálnych službách majú prostriedky obmedzenia netelesnej povahy prijímateľa sociálnej služby prednosť pred použitím prostriedkov telesného obmedzenia. Ide teda o prostriedky *ultima ratio*, na ktoré je v daných súvislostiach potrebné nahliadať aj kritériom nevyhnutnosti, pretože platí a musí platiť, že možnosť použitia obmedzovacích prostriedkov nemôže byť natoľko bežná a jednoduchá záležitosť, aby bolo pre subjekt výhodnejšie rezignovať na iné miernejšie/šetrnejšie prostriedky zvládnutia situácie, v ktorej je priamo ohrozený život alebo priamo ohrozené zdravie prijímateľa alebo iných fyzických osôb.

8. V ustanovení § 10 ods. 3 zákona o sociálnych službách sú prostriedky telesného obmedzenia taxatívne určené, a to zvládnutie situácie použitím rôznych špeciálnych úchopov, umiestnením prijímateľa sociálnej služby do miestnosti, ktorá je určená na bezpečný pobyt alebo použitím liekov na základe pokynu lekára so špecializáciou v špecializačnom odbore psychiatria. Odstránenie kľučiek na dverách izby z vnútornej strany, zamykanie/zatváranie prijímateľov, resp. akékoľvek mechanické opatrenie zabraňujúce samostatnému pohybu prijímateľa sociálnej služby, nie je prostriedkom telesného obmedzenia, ktorý by bol špecifikovaný v zákone o sociálnych službách a teda *ipso facto* dovolený (aj to iba) v situácii priameho ohrozenia života alebo zdravia.

9. Telesné obmedzenie prijímateľov sociálnej služby bez zákonného dôvodu alebo neoprávnenými prostriedkami je nedovoleným konaním. Takýmto nedovoleným konaním je aj izolácia, zamykanie prijímateľov sociálnej služby z dôvodu pre poskytovateľa sociálnej služby nežiaduceho správania, prípadne z dôvodov uľahčenia organizácie práce, nedostatku potrebného personálu, či zdravotného stavu prijímateľov sociálnej služby.

10. Podľa ustanovenia § 9 ods. 8 prvej vety zákona o sociálnych službách je poskytovateľ sociálnej služby povinný plniť štandardy kvality poskytovanej sociálnej služby podľa Prílohy č. 2 k zákonu o sociálnych službách (3.2 Kritérium: Prijímatelia pobytovej sociálnej služby majú primerané a dobré podmienky na bývanie a právo na nenarušovanie osobného priestoru.). Poskytovateľ sociálnej služby ubytoval prijímateľov v samostatnej časti, oddelene od ostatných prijímateľov **v neúčelných priestoroch nefunkčného bazéna a skladu upratovacích pomôcok**, čo nespĺňa štandardy bežného a dôstojného bývania. Priestory izieb, ale i dennej miestnosti sú **nepretržite snímané kamerovým systémom**. V týchto priestoroch sa uvedení prijímatelia sociálnej služby aj **oddelene od ostatných prijímateľov stravujú a trávia všetok svoj čas**. Po niekoľkých fyzických útokoch voči iným prijímateľom sú **aj ich vonkajšie aktivity často organizované individuálne a mimo ostatných prijímateľov a zároveň sú poskytovateľom aj oddeľovaní v priestoroch od seba navzájom**.

11. Zavádzanie nepretržitých kamerových systémov do obytných priestorov prijímateľov sociálnej služby predstavuje závažný zásah do základných ľudských práv a i ústavou chránenej integrity jednotlivca. Toto nadobúda obzvlášť citlivý rozmer, ak sa týka zraniteľných osôb. **Hlavným argumentom býva primárne ochrana života a zdravia takto monitorovaných osôb, avšak z hľadiska právneho, etického a odborného je tento postup neproporčný a neobhájiteľný**. Vizuálne snímanie okrem iného aj intímnych úkonov ako vyzliekanie, vyprázdňovanie predstavuje najradikálnejší možný zásah do ľudskej dôstojnosti. Prijímatelia sú počas dňa aj pri bežných činnostiach vo svojej obytnej miestnosti a v dennej miestnosti monitorovaní. Priestory poskytovateľa teda v dostatočnej miere nezabezpečujú podmienky zachovania ľudskej dôstojnosti, súkromia či intimity prijímateľov sociálnej služby. Extenzia takého monitorovania predstavuje zásah do integrity a narušenie súkromnej sféry prijímateľov, či do ich osobnej zóny v mieste, ktoré pre prijímateľa predstavuje súkromné prostredie. Stály dohľad kamerovým systémom môže byť vnímaný ako **dehumanizujúci prvok, ktorý neguje snahu o vytvorenie bezpečného a prirodzeného prostredia a vyvoláva pocit nepretržitej „kontroly“**, čo môže negatívne vplývať na ich psychický stav a pocit autonómie. Kamerový systém v priestoroch, kde sa v denných hodinách bežne pohybujú prijímatelia a zamestnanci poskytovateľa nemožno vnímať ako nevyhnutný a primeraný a **nemôže nahrádzať prítomnosť a odbornosť zamestnancov poskytovateľa a ich náležitý dohľad nad prijímateľmi** (teda hľadanie rovnováhy medzi intenzitou dohľadu a slobodou). Zákon o sociálnych službách predpokladá, že ochrana prijímateľa sa nedeje na úkor jeho prirodzenej dôstojnosti a práva na slobodný pohyb a prejav. Kamerový systém funguje len ako **pasívny prvok a technický dohľad, ktorý prijímateľom sociálnej služby neposkytuje terapeutickú interakciu, deeskaláciu napätia ani inú podporu, či ochranu**. Nepretržité sledovanie intímneho priestoru prijímateľov je preto v rozpore s právnym poriadkom i etickými princípmi, pretože súkromie a telesná integrita nie sú podmienenými privilégiami, ktoré možno pre zdravotný stav či prevádzkové dôvody inštitúcie stratiť, ale predstavujú nescudziteľnú súčasť ľudskej dôstojnosti po celú dobu jeho života.

12. Závažnosť opísaných postupov nadobúda neprípustný rozmer o to viac, ak sú tieto uplatňované **voči zraniteľným osobám**, osobitne, ak je takou osobou **maloleté dieťa**. Ide o obzvlášť závažné porušenie nielen základných ľudských práv, ale aj osobitnej ochrany detí. Podľa ustanovenia § 9 ods. 3 zákona o sociálnych službách je poskytovateľ sociálnej služby povinný **poskytovať sociálnu službu dieťaťu a poskytovať starostlivosť o dieťa podľa tohto zákona v záujme všestranného fyzického vývinu a psychického vývinu dieťaťa a pri rešpektovaní najlepšieho záujmu dieťaťa**. Podľa dôvodovej správy sa tak ustanovila povinnosť poskytovateľa sociálnej služby pristupovať k dieťaťu holisticky v záujme všestranného psychického a fyzického rozvoja pri rešpektovaní jeho najlepšieho

záujmu, a to s prihliadnutím na jeho individualitu, jedinečnosť a potreby. Uvedené ustanovenie tak odkazuje na čl. 5 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, kde je táto základná zásada ukotvená ako prvoradé hľadisko pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa dieťaťa týkajú. Zákon o rodine v tomto článku vymedzuje kritériá na posudzovanie tohto záujmu, medzi ktoré patrí aj **úroveň starostlivosti, bezpečie, stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, ochrana dôstojnosti, ako aj ochrana duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa**. Najlepší záujem dieťaťa je základný právny a hodnotový princíp, ktorý **nadradzuje fyzický, psychický a emocionálny vývin dieťaťa nad akékoľvek prevádzkové, odborné či personálne limity a kapacity poskytovateľa sociálnej služby**.

13. Podľa ustanovenia § 10 ods. 7 zákona o sociálnych službách pri poskytovaní sociálnej služby dieťaťu a pri poskytovaní starostlivosti o dieťa podľa tohto zákona je poskytovateľ sociálnej služby povinný dodržiavať zákaz používania všetkých foriem telesných trestov a sankcií a používať len také výchovné prostriedky a metódy, ktoré akýmkoľvek spôsobom dieťa neponižujú, neurážajú, nezanedbávajú, vrátane nedbanlivostného zaobchádzania, alebo ktoré sa inak nedotýkajú dôstojnosti dieťaťa a neohrozujú jeho život, zdravie, telesný, citový, rozumový a mravný rozvoj. Právna úprava explicitne ustanovila, že nie je možné používať žiadne telesné, alebo duševné násilie, tresty, sankcie, alebo iným nevhodným spôsobom trestať maloleté deti pri poskytovaní sociálnej služby dieťaťu. Právo na ochranu pred násilím je jedno zo základných práv dieťaťa vyplývajúce aj z Dohovoru OSN o právach dieťaťa a vyplýva aj z celého komplexu medzinárodnej ľudskoprávnej agendy. Dodržiavanie uvedenej povinnosti nemožno vnímať ako obmedzenie pri práci s dieťaťom, ale predovšetkým ako základný predpoklad pre budovanie bezpečného, dôveryhodného a rozvíjajúceho prostredia.

14. Odpoveďou odborne poskytovaných sociálnych služieb na senzorické preťaženie dieťaťa, frustráciu, či neuspokojené potreby nemôže byť **jeho izolácia, zamknutie a pasívne sledovanie obrazového záznamu na monitore, ale poskytnutie intenzívnej, reaktívnej a odborne vedenej prítomnosti, ktorá mu umožní prežiť krízu v bezpečí a s dôstojnosťou**. Ak je jediným naučeným vzorcom správania personálu, že ho v krízovej situácii zavrie, dieťa nemá šancu naučiť sa iné, zdravšie mechanizmy zvládania emócií. Izolácia tak nerieši príčinu záchvatu (bolesť, frustráciu, nepochopené potreby, preťaženie) ale len dôsledok, teda správanie, ktoré je pre personál náročné zvládnuť. Rovnako nemožno prejav naučeného obranného správania a pocitu neistoty vykladať ako súhlas s obmedzovaním osobnej slobody. **Poskytovateľ sociálnej služby nemôže svoje nezákonné postupy prekrývať tvrdením, že prijímateľ si obmedzovanie svojich práv želá**.

## K NEODKLADNOSTI A DÔVODNÉMU PREDPOKLADU VYSTAVENIA PRIJÍMATEĽOV SOCIÁLNEJ SLUŽBY OHROZENIU ŽIVOTA, ZDRAVIA, NEĽUDSKÉMU ALEBO ZLÉMU ZAOBCHÁDZANIU

15. V zariadení sociálnych služieb ako organizovanej a formálnej starostlivosti má dochádzať k profesionálnemu, odbornému poskytovaniu sociálnej služby, a teda k jej poskytovaniu v súlade so zákonom o sociálnych službách. Zákon o sociálnych službách od svojho počiatku explicitne ustanovuje, že nie je možné používať prostriedky obmedzenia voči fyzickej osobe, ktorej sa sociálna služba poskytuje. Výnimkou sú len situácie, ak je priamo ohrozený život alebo zdravie fyzickej osoby. Prijímatelia sociálnej služby sú **dlhodobo, každodenne, rutinne telesne obmedzovaní zamykaním do svojej obytných miestností, izolovaní priestorovo i sociálne a nepretržite sledovaní kamerovým systémom. Dochádza tak k závažnému, trvajúcemu a systémovému porušovaniu ich základných**

**práv a slobôd**. Takýto zásah do osobnej slobody a ľudskej autonómie nemožno ospravedlniť „súhlasom“ rodiča ani referenciou na „súhlas/želanie“ samotného prijímateľa sociálnej služby, zvlášť keď tento nevie svoje žiadosti jednoznačne verbálne komunikovať alebo inak preukázateľne vyjadriť. Poukazovanie resp. legitimizovanie praxe poskytovateľa je preto možné hodnotiť ako výslovne nesúladné s obsahovými požiadavkami na poskytovanie sociálnej služby *vis a vis* platnej právnej úpravy poskytovania sociálnej služby a jej štandardov kvality. Systematické uzatváranie prijímateľov do ich miestností, hoci aj odôvodňované potrebou upokojenia, zakladá vždy stav nezákonného obmedzovania, obzvlášť ak poskytovateľ týmto spôsobom zabezpečuje starostlivosť o prijímateľov (osobitne dieťaťa) tak dlhú dobu, bez náznaku riešenia situácie a potrieb prijímateľov inými spôsobmi či metódami. Skutočnosť, že si dotknutí prijímatelia v dôsledku každodennej praxe na tento režim „zvykli“ a zadefinovali ako spôsob upokojenia a bezpečia, neznižuje neprípustnosť a závažnosť porušovania ich práv. **Naopak, potvrdzuje to hĺbku zásahu do ich osobností**. Každým ďalším uzatvorením sa prehlbuje stav ich zraniteľnosti a závislosti od nezákonného obmedzovania.

16. Prijímatelia sociálnej služby s mentálnym postihnutím, duševnými poruchami alebo s ich kombináciou predstavujú mimoriadne zraniteľnú skupinu osôb, ktoré majú v dôsledku svojho hendikepu zníženú schopnosť namietať neprimerané zaobchádzanie, domáhať sa svojich práv či efektívne komunikovať svoje potreby s vonkajším prostredím. Aplikácia mechanických obmedzení (zamykanie, uzatváranie na izbách, odnímanie kľučiek, či neoprávnená izolácia) u takýchto osôb môže vyvolať stres, úzkosť, pocit ohrozenia, bezmocnosti. Používanie izolácie a obmedzení ako reakcie na nevhodné, neželané správanie namiesto odbornej práce, deeskalácie a individuálneho prístupu vedie k zhoršeniu psychického aj fyzického stavu. Pretvára tak jeho životný priestor z prirodzeného a bezpečného prostredia na priestor izolačný a obmedzujúci. Dochádza k znehodnoteniu prostredia na represívne a k zásahu do ľudskej dôstojnosti prijímateľov sociálnej služby. Vzniknutá frustrácia u týchto prijímateľov sociálnej služby často vedie k obranným reakciám voči takýmto podmienkam a zaobchádzaniu, prípadne aj k ich apatii a rezignácii. Osobitne takýto prístup a postupy poskytovateľa sociálnej služby vníma ministerstvo ako neprípustné voči 13-ročnému dieťaťu, ktoré v tak citlivom veku, ktorý je náročný i pre zdravé dieťa bez ďalších obmedzení, je ponechané v najzraniteľnejších chvíľach v izolácii, odkázané na samoreguláciu či vyčerpanie organizmu, namiesto sprevádzania a odborne vedenej pomoci/prítomnosti, ktorá by mu umožnila prežiť krízu s dôstojnosťou a v bezpečí (nie len priestorovom, ale aj emocionálnom a vzťahovom). **Pri dieťati nemožno prejav naučeného obranného správania či úzkosti akokoľvek vykladať ako súhlas s obmedzovaním osobnej slobody**. Poskytovateľ sociálnej služby preto nemôže nezákonné postupy a nedostatok odbornej práce obhajovať ani tvrdením, že takto u prijímateľa sociálnej služby znížil výrazné agresívne prejavy. Takéto zaobchádzanie s dieťaťom, ktoré sa iba vyvíja, **formuje poskytovateľ sociálnej služby pre celoživotnú závislosť na uzavretom, represívnom systéme**, v človeka neschopného fungovať v akomkoľvek otvorenom prostredí, s rizikom, že jeho obranné mechanizmy (sebapoškodzovanie, agresivita) sa hlboko zafixujú a v dospelosti dosiahnu ešte intenzívnejšie a nebezpečnejšie prejavy.

17. Toto všetko vo svojej vzájomnej súvislosti vytvára dôvodný predpoklad neľudského, zlého zaobchádzania s týmito prijímateľmi sociálnej služby, pretože každý prijímateľ má garantované právo na poskytovanie sociálnych služieb v podmienkach plne zlučiteľných s rešpektovaním jeho ľudskej dôstojnosti. Poskytovateľ sociálnej služby je zo zákona povinný prispôsobiť svoje odborné postupy individuálnym potrebám prijímateľov sociálnych služieb. Podľa § 6 ods. 2 písm. a) zákona o sociálnej služby fyzická osoba má právo na poskytovanie sociálnej služby, ktorá svojím rozsahom, formou a spôsobom

umožňuje realizovať základné ľudské práva a slobody, zachováva jej ľudskosť, aktivizuje ju k posilneniu sebestačnosti, zabraňuje jej sociálnemu vylúčeniu a podporuje jej začlenenie do spoločnosti. Takisto v ustanovení § 7 písm. a) až c) zákona o sociálnych službách sú stanovené povinnosti poskytovateľa sociálnej služby, ako prihliadať na individuálne potreby prijímateľa sociálnej služby, aktivizovať ho podľa jeho schopností a možností a poskytovať sociálnu službu na odbornej úrovni.

18. V kontexte týchto základných zásad predstavuje nezákonné použitie prostriedkov obmedzenia, v rozpore so zákonom o sociálnych službách, jedno z najzávažnejších porušení zákona. Takýto nezákonný postup invazívnym spôsobom zasahuje do osobnej integrity prijímateľa sociálnej služby, do jeho identity, vnímania vlastnej ľudskej dôstojnosti, ako aj do jeho psychického a fyzického zdravia. Riziko traumatizácie sa umocňuje aj skutočnosťou, že obmedzujúce opatrenia vykonávajú zamestnanci zariadenia, ktorí prijímateľom poskytujú priamu a každodennú starostlivosť. Ak dochádza k obmedzovaniu bez zákonného dôvodu, dochádza k narušeniu vzájomnej dôvery a vzťahových väzieb medzi prijímateľom a personálom. Z týchto dôvodov nie je možné nezákonné použitie obmedzovacích prostriedkov (osobitne telesného obmedzenia) žiadnym spôsobom bagatelizovať ani ospravedlňovať prevádzkovými, či bezpečnostnými rizikami.

19. Uloženie povinnosti prijať neodkladné opatrenie podľa zákona o inšpekcii v sociálnych veciach slúži ako **prostriedok okamžitého odstránenia zistených nedostatkov.** Z povahy tohto inštitútu jasne vyplýva, že v čase jeho ukladania ešte skutkový stav a jeho právne posúdenie nie sú natoľko ustálené, aby bolo vydané rozhodnutie vo veci samej (o pokute za správny delikt podľa zákona o sociálnych službách) alebo, aby boli prijaté platné závery v rámci výkonu dozoru (výsledný materiál z dozoru - protokol), ale **naliehavosť priebežných zistení vyžaduje okamžité autoritatívne riešenie situácie (zabezpečenie ochrany práv dotknutých osôb)**, pričom na prijatie takýchto autoritatívnych riešení vyplývajúcich z platnej právnej úpravy **postačuje existencia dôvodného predpokladu** na strane ministerstva.

20. Povinnosť prijať neodkladné opatrenie dozorovanému subjektu je uložená zariadeniu sociálnych služieb z dôvodu, že možno dôvodne predpokladať vystavenie prijímateľov sociálnej služby, voči ktorým si dozorovaný subjekt plní svoje povinnosti podľa zákona o sociálnych službách, ohrozeniu života, zdravia, neľudskému alebo zlému zaobchádzaniu. Inštitútom neodkladného opatrenia dochádza k aplikácii pozitívneho záväzku štátu chrániť základné ľudské práva a slobody (v situáciách ohrozenia života, zdravia, neľudského alebo zlého zaobchádzania) a zároveň ním dochádza k zabezpečeniu prijatia opatrení k poskytnutiu účinnej ochrany zraniteľných osôb. Ako neodkladnosť, tak aj dôvodný predpoklad, spočívajú na informáciách získaných v priebehu dozoru a skutkovom stave popísanom vyššie (obmedzenie pohybu, zatváranie do izby a s tým súvisiace aspekty).

21. Poverené zamestnankyne na výkon dozoru podľa ustanovenia § 7 ods. 1 písm. c) zákona o inšpekcii v sociálnych veciach zdokumentovali zistené skutočnosti obrazovými a zvukovými záznamami, poskytovateľ sociálnej služby poskytol podľa ustanovenia § 11 ods. 1 písm. b) zákona č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov povereným zamestnankyniam na výkon dozoru vyjadrenia, informácie, ako aj originály dokumentov, z ktorých boli vyhotovené kópie a tieto boli zaznamenané na nosiči informácií. Záznamy sú obsahom spisového materiálu vo veci dozoru podľa poverenia špecifikovaného v bode 1. odôvodnenia tohto rozhodnutia.

22. Podľa ustanovenia § 7 ods. 6 zákona o inšpekcii v sociálnych veciach uplatnenie oprávnenia odseku 1 písm. d) sa **vykoná ústne**. Poverená zamestnankyňa pri výkone dozoru ústne

uložila poskytovateľovi sociálnej služby povinnosť prijať toto neodkladné opatrenie na odstránenie zistených nedostatkov dňa 26.10.2026. **Písomné vyhotovenie rozhodnutia** o uložení povinnosti podľa odseku 1 písm. d) sa doručí bezodkladne a na konanie o uložení povinnosti prijať neodkladné opatrenie sa vzťahuje správny poriadok. Proti rozhodnutiu možno podať odvolanie (rozklad) do troch dní odo dňa doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia pričom odvolanie proti tomuto rozhodnutiu nemá odkladný účinok a odvolací orgán o ňom rozhodne bezodkladne.

23. Podľa ustanovenia § 8 ods. 2 písm. a) zákona o inšpekcii v sociálnych veciach je dozorovaný subjekt povinný prijať neodkladné opatrenie na odstránenie zistených nedostatkov, pri ktorých možno dôvodne predpokladať vystavenie prijímateľa sociálnej služby, voči ktorému poskytovateľ sociálnej služby plní povinnosti podľa zákona o sociálnych službách, ohrozeniu života, zdravia, neľudskému alebo zlému zaobchádzaniu. Podľa ustanovenia § 10 ods. 1 písm. a) druhého bodu sa správneho deliktu dopustí ten, kto neprijal takéto neodkladné opatrenie. Ministerstvo uloží za takýto správny delikt pokutu do 5 000 eur.

Na základe uvedených skutočností ministerstvo rozhodlo tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

**Poučenie**
Proti tomuto rozhodnutiu možno podať rozklad podľa § 7 ods. 6 zákona o inšpekcii v sociálnych veciach v lehote do troch dní odo dňa doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia správnemu orgánu, ktorý ho vydal. Rozklad proti tomuto rozhodnutiu nemá odkladný účinok. Právoplatné rozhodnutie je preskúmateľné súdom.

PhDr. Norbert Knapp
generálny riaditeľ